

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Fevzi TOPUZ
Muğla Milletvekili

Maliyet artışları gerekçesiyle 2008 yılında yüzde 56 zam yapılan elektrikte bu kez maliyet azalmasına karşına indirim yapılmıyor. AKP Hükümeti geçen yıl elektrik fiyatlarını maliyet artışları gerekçesiyle yüzde 56 zamlandırıırken, bu yıl maliyetlerde yaşanan azalışı tüketici tarifelerine yansıtmıyor.

AKP iktidarı döneminde enerji alanında uygulanan politikalar, kendi vaatlerine ters düştüğü gibi ülkeyi aslında derin bir açmazla karşı karşıya bırakmıştır. Alım garantili kamu zararına sözleşmelerle hesaplaşılacağı, yeniden masaya oturulacağı vaatleri unutulmuş, kamu zararları sineye çekilmiş, bununla da kalınmayıp yeni kamu zararları doğuracak işlem ve uygulamaların altına imza atılmıştır. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik tanınacağı ve doğalgaza bağımlılığın azaltılacağı söylemleri de unutulmuş, tersine doğalgazdan elektrik üretimi artmıştır.

Bu vaatlerin dışında yaşananlara bakıldığında ise daha karanlık bir tablo ile karşılaşmaktadır. AKP dönemindeki serbest piyasa ısrarıyla yapılan uygulamalar sonucunda elektrik fiyatları fahiş düzeylere tırmanmıştır.

AKP iktidarı döneminde kamu yararından uzaklaşarak hatta anayasa Mahkemesinin kararlarına rağmen DUY denilen karaborsa sistemi devreye alınmış; burada elektrik fiyatları 2-3 kat yükselmiş; sonuçta bu bedelin de maliyet bazlı fiyatlandırma mekanizması adı altında halka yıkılmıştır. Yatırım açığı konusunda hiçbir ciddi önlem alınmamış, kendi iddia ettikleri serbest piyasa mantığına bile ters olan teşvikli, garantili serbest piyasa modeli getirilmiştir. Bu yeni modelde yük kamuya, kar özel sektörün belli kişilerine gitmektedir.

Genel seçimlerde elektriğe zam yapılmamasını propaganda aracı olarak kullanan AKP Hükümeti, seçimlerin hemen ardından uyguladığı yanlış politikaların bedelini halka elektrik zammı olarak yansıtmıştır. Konutlarda elektrik fiyatı Aralık 2007'den itibaren 10 aylık süre içerisinde her türlü bedel dahil olmak üzere yüzde 56.1; perakende, dağıtım, iletim bedelleri ile fon ve vergiler hariç çıplak fiyatı ise yüzde 64.5 oranında arttırılmıştır.

Bu yılın ilk 3 ayında yaşanan yüzde 13.8'lik ekonomik küçülmeye paralel olarak elektrik talebi azalmıştır. 2009 yılının açıklanan ilk 5 aylık elektrik tüketim verilerine bakıldığında geçen yıla göre aylık ortalama yüzde 6.18'lik tüketim azalışı gerçekleşmiştir.

Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi raporlarına göre DUY piyasasında Ocak-Mayıs 2009 döneminde geçen yılın aynı dönemine göre gündüz saatleri için yüzde 5.4, puant saatleri için yüzde 2, gece saatleri için ise yüzde 21.6 sistem dengesizlik fiyatında düşüş yaşanmıştır. Bu düşüşler bugüne kadar tüketiciye yansıtılmazken, elektrik fiyatlarında düşüş gerektiren çok önemli diğer bir neden de doğalgaz fiyatlarında yaşanan azalmadır.

Son açıklanan verilere göre yılın ilk 5 ayında elektrik üretiminin yüzde 48.1'lik bölümünün doğalgazdan sağlandığı görülmektedir. BOTAŞ tarafından elektrik üreticilerine satışı yapılan doğalgazın fiyatı Aralık 2007'ye göre Aralık 2008'e gelindiğinde toplamda yüzde 80.5 oranında zam görmüş, bu fiyat artışları da elektrik tüketicilerine elektrik fiyatlarında zam olarak yansıtılmıştır. BOTAŞ 2009 yılına gelindiğinde Şubat ve Mayıs ayı indirimleriyle Aralık 2008'e göre doğalgaz satış fiyatını yüzde 61 oranında indirmiştir. Ne yazık ki bu indirim oranı elektrik tüketicilerine bugüne kadar yansıtılmamıştır.

Türkiye'de elektrik tüketiminin son verilere göre yüzde 44'ü TETAŞ denilen toptan elektrik ticaretini yürüten kamu şirketi aracılığıyla sağlanmaktadır. TETAŞ'ın 1 Ekim 2008 tarihinde 14.39 kuruş olan birim elektrik satış fiyatı 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren 12.62 kuruş olarak uygulanmaya başlanmış, 1 Nisan 2009 tarihli tarifiede de bu satış fiyatı değiştirilmemiştir. Görüldüğü gibi Türkiye elektrik tüketiminin yüzde 44'ünü sağlayan TETAŞ'ın elektrik fiyatlarında yaptığı yüzde 12.3'lük fiyat indirimi de tüketicinin elektrik faturasına ne 1 Ocak 2009 tarihli tarifiede ne 1 Nisan 2009 tarihli tarifiede ne de 1 Temmuz 2009 tarihinde yansıtılmamıştır.

Konuyla ilgili olarak;

1. Maliyet Esaslı Fiyatlandırma Mekanizmasına göre fiyat hesaplanmakta mıdır? TETAŞ, EÜAŞ'tan formüle bağlanmış fiyatı nasıl hesaplanmıştır? Alınan ve satılan fiyatlar nedir?
2. Doğalgaz fiyatı düştüğü halde bu maliyet hesaplarına nasıl yansımaktadır? Elektrik fiyatı neden düşmemiştir?
3. Maliyet Esaslı Fiyatlandırma Mekanizmasına bağlı kamu kurumlarının elektrik maliyetleri nedir? Tüketicieye son noktada maliyet hesabı kurumsal bağlantılarıyla birlikte son dönemki hesabı nedir?
4. Maliyet düşüşüne karşın elektrik fiyatını düşmemesini sağlayan ek maliyet hangi noktadan gelmektedir?